Inspectie Leefomgeving en Transport
*Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat*

**TER BESLISSING**

**Datum**
15 december 2022

**Onze referentie**
ILT-2022/59487

**Opgesteld door**
ILT
Informatie, netwerken en programmering
Netwerken Leefomgeving en wonen

**Beslistermijn**
20-12-2022

**Bijlage(n)**
1

Aan Minister

# nota

Beëindigen verscherpt toezicht Cybersecurity Waternet

## Aanleiding

De ILT stelde de Stichting Waternet per 1 april 2021 onder verscherpt toezicht naar aanleiding van een verhoogd risico voor de leveringszekerheid van drinkwater. Uit onderzoek van de ILT bleek dat de Stichting Waternet zowel op bestuurlijk als organisatorisch niveau onvoldoende grip had op de eigen cybersecurity. Dit werd veroorzaakt door een aantal tekortkomingen in de wettelijke zorg- en meldplicht en in de besturing van de organisatie. Beëindiging van het ingestelde verscherpt toezicht zal per 1 januari 2023 plaatsvinden omdat de ILT heeft geconstateerd dat er geen sprake meer is van een verhoogd risico voor de leveringszekerheid van drinkwater.
Uw ambtsvoorganger heeft toegezegd de Kamer te informeren zodra de situatie met betrekking tot Waternet zou veranderen. Met bijgaande brief (bijlage 1) geeft u uitvoering aan deze toezegging.

## Geadviseerd besluit

Instemmen met en ondertekenen van de bijgevoegde Kamerbrief en deze spoedig aan de Tweede Kamer verzenden, zodat direct daaropvolgend Waternet formeel geïnformeerd kan worden.

## Kernpunten

De ILT heeft op 1 april 2021 verscherpt toezicht op de Stichting Waternet ingesteld vanwege problemen in de cybersecurity en besturing daarvan. Als gevolg daarvan constateerde de ILT een verhoogd risico voor de leveringszekerheid van drinkwater. De ILT gaat het ingestelde verscherpt toezicht per 1 januari 2023 beëindigen omdat:

1. Waternet aangetoond heeft dat de maatregelen ter verbetering van de cybersecurity uit het verbeterplan in voldoende mate zijn geïmplementeerd;
2. de besturing van cybersecurity binnen Waternet verbeterd is doordat technische- en organisatorische verbeteringen zijn doorgevoerd. Waternet houdt nu rekening met cybersecurity risico's, treft indien noodzakelijk passende maatregelen, heeft zicht op de effectiviteit hiervan en stuurt op verbetering. Hiermee zijn de eerder geconstateerde tekortkomingen weggenomen. Op basis van deze verbeteringen ziet de ILT geen verhoogd risico meer voor de leveringszekerheid en kwaliteit van het drinkwater;
3. ter verbetering van de besturing op de drinkwatertaak Waternet een aantal verbeteringen heeft doorgevoerd. Dit is onder meer te zien in het

vaststellen van risicomanagementbeleid. Daarnaast heeft Waternet maatregelen getroffen om sturing en toezicht op de drinkwatertaak verder te versterken, deze krijgen de komende tijd hun beslag;

4. de gemeente Amsterdam een principebesluit heeft genomen om de drinkwatertaak vanaf 2024 onder te brengen in een naamloze vennootschap (NV). Het verschuiven van de beslissingskracht naar een NV draagt bij aan een sterkere regie op de drinkwatertaak. Vanuit haar reguliere toezichtstaak zal de inspectie toetsen of aanpassingen in de bestuurlijke structuur overeenkomen met de wettelijke kaders voor de drinkwatertaak;
5. de ILT de ontwikkelingen bij Waternet verder blijft volgen vanuit het normale toezicht op de drinkwatervoorziening en op de cybersecurity.

**Krachtenveld**
Zodra de Tweede Kamer is geïnformeerd over de beëindiging van het verscherpt toezicht bij het drinkwaterbedrijf Waternet, wordt Waternet formeel in kennis gesteld van het ILT-besluit.

**Informatie die niet openbaargemaakt kan worden**
In deze beslisnota geef ik in de toelichting een inhoudelijke uitleg op de beëindiging van het verscherpt toezicht. In bijgaande Kamerbrief is geen gedetailleerde informatie over de genomen maatregelen opgenomen, dit vanwege de vertrouwelijkheid van bepaalde informatie en het risico dat door openbaarheid hiervan ongewenste effecten op de cybersecurity van Waternet kunnen optreden.

*Politieke context*
De ILT heeft de Stichting Waternet op 1 april 2021 onder verscherpt toezicht geplaatst en uw voorganger heeft op 2 april 2021 de Kamer hierover geïnformeerd.[1] Hierover zijn door de Kamerleden Van Ginneken en De Groot (D66) destijds schriftelijke vragen gesteld.[2] De Kamer is verder schriftelijk tussentijds geïnformeerd over de voortgang van het ILT-toezicht op Waternet.[3]

*Financiële/juridische overwegingen*
De ILT is aangewezen als toezichthouder op Aanbieders van Essentiële Diensten (AED's) (zoals drinkwaterbedrijven) op basis van de Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen (Wbni) en het Besluit beveiliging netwerk- en informatiesystemen (Bbni). Sinds 2020 voert de ILT dit toezicht uit.

*Communicatie*
De ILT verwacht dat Waternet terughoudend zal zijn met het actief kenbaar maken dat het verscherpt toezicht wordt beëindigd. De ILT brengt wel een persbericht uit maar zal deze alleen op de eigen website plaatsen.

*Uitvoering en gevolgen voor de maatschappij*
N.v.t.

*Voorgaande ontwikkelingen en alternatieven*
N.v.t.

[1] Tweede Kamer, 2020-2021, 27 625, nr. 529 dd. 2 april 2021.
[2] Tweede Kamer, 2020-2021, Aanhangsel van de Handelingen, nr. 2759 dd. 12 mei 2021.
[3] Tweede Kamer, 2021-2022, 27 625, nr. 570 dd. 7 juni 2022.

## Toelichting

*Toelichting cybersecurity*
Het verscherpt toezicht is op 2 april 2021 ingesteld omdat Waternet onvoldoende 'in control' was over haar cybersecurity. Hierdoor was een verhoogd risico aanwezig op een cyberincident met mogelijke gevolgen voor de leveringszekerheid van drinkwater. De kwetsbaarheden in de besturing vormden een oorzaak van risico's die op het gebied van cybersecurity werden geconstateerd.
De afgelopen twee jaar heeft de ILT periodiek voortgangsrapportages ontvangen, aangevuld met verdiepende thema-sessies waarin de behaalde resultaten zijn getoond. De ILT heeft kunnen vaststellen dat de tekortkomingen in de cybersecurity en in de besturing daarvan, daadwerkelijk verholpen zijn. Op basis hiervan constateert de ILT dat er geen sprake meer is van een verhoogd risico voor de leveringszekerheid van drinkwater. Waternet heeft aangetoond dat de cybersecuritymaatregelen op orde zijn en de organisatie in control is op het beheersen van cybersecurity risico's. Zij hebben een ambitieus IV-verbeterprogramma in uitvoering. Eén van de resultaten hiervan is dat alle door de ILT geconstateerde tekortkomingen ten aanzien van cybersecurity nu zijn verholpen. De ILT ziet voldoende resultaten voor het wegnemen van kwetsbaarheden in de besturing van de cybersecurity. Daarnaast is zichtbaar dat de directie van Waternet proactief informatie met ons deelt en dat zij in de afgelopen periode meer open en kritischer naar de eigen processen kijkt.

*Toelichting ontwikkeling NV Drinkwater*
De ILT ziet voldoende resultaten voor het wegnemen van kwetsbaarheden in de besturing van de drinkwatertaak. De besturing van de drinkwatertaak is versterkt, onder meer met het vaststellen en implementeren van risicomanagement. De invulling van de bestuurlijke rol van de wethouder van de gemeente Amsterdam is versterkt met aanpassingen in de organisatie, onder meer met een bestuurlijk opdrachtgeversoverleg en met de inrichting van een strategische 'afdeling water' voor de wethouder. De gemeente Amsterdam heeft eind 2021 het principebesluit genomen om de drinkwatertaak in een NV onder te brengen (streefdatum oprichting per 1-1- 2024). Dan verschuift de beslissingskracht voor drinkwater van het college van B&W naar een NV Drinkwater. Tot aan die tijd blijft het college van B&W verantwoordelijk voor de drinkwatertaak, deze is sinds 2006 gemandateerd aan de directie van Waternet. Het verschuiven van beslissingskracht naar een NV draagt op termijn bij aan een meer centrale regie op de drinkwatertaak. De gemeente Amsterdam heeft uitgangspunten vastgelegd voor de nieuwe bestuurlijke structuur en deze voldoet in opzet aan het juridische kader dat we vanuit de ILT hebben gegeven. De gemeente werkt in 2023 aan verdere uitwerking en inrichting van de NV. De ILT maakt toezichtafspraken om de oprichting van een NV Drinkwater te volgen en te beoordelen. Het beoordelen van statuten is een taak die de ILT namens de minister uitvoert.

De Inspecteur-Generaal Leefomgeving en Transport,

mr. J.A. van den Bos

**Datum**
15 december 2022

**Onze referentie**
ILT-2022/59487

**Opgesteld door**
ILT
Informatie, netwerken en programmering
Netwerken Leefomgeving en wonen

**Aan**
de Minister

**Bijlage(n)**
1

## Bijlagen

| Volgnummer | Naam | Informatie |
|---|---|---|
| 1 | TK-brief beëindiging VT Waternet | Te verzenden TK-brief met mededeling dat verscherpt toezicht wordt afgeschaald |

*Leeswijzer bij onderliggende beslisnota's*
N.v.t.

**Datum**
15 december 2022

**Onze referentie**
ILT-2022/59487

**Opgesteld door**
ILT
Informatie, netwerken en programmering
Netwerken Leefomgeving en wonen

**Aan**
de Minister

**Bijlage(n)**
1